

Landet; det var en Frihed, som Landets frie Retsforfatning gav os paa Forhaand. Men vilde vi, at saadanne Institutioner skulde blomstre, saa maatte de have Lettelser med Hensyn til Stempelpapir og Frihed i forskjellig Retning, og netop saadanne var det derfor, som vi ved Loven af 11te Februar forundte hine Institutioner. Det er paa lignende Vis, at et Lovforslag om Omsætningslagere burde træde frem; Frihed til Oprettelsen burde være forudsat som en Selvfølge, og kun Begunstigelserne gives. Der kunde da atter blive Spørgsmaal om Maaden, hvorpaa de skulde gives, om igjennem en almindelig Lov som Berettigelse for Alle og Enhver, der vilde oprette saadanne Lagere, eller gjennem særlige Bevillinger til Enkelte, og jeg for mit Vedkommende skulde da intet have imod, at de gives, saaledes som Loven af 11te Februar giver Bankerne dem, gjennem Indenrigsministeriet ved særlig Bevilling. Ja, det høie Thing vil allerede have bemærket, at der som min Grundanstuelse er rigtig, saa er det noget besynderligt, at dette Lovforslag kommer til os gjennem Justitsministeriet; det burde vistnok nærmest være kommet til os gjennem Indenrigsministeren, der nu er fraværende, tildeels maaskee gjennem Finantsministeren; thi det er ganske rigtigt, hvad en æret foregaaende Taler bemærkede, at i et meget væsentligt Punkt ere vi ikke berettigede til at tale med i denne Sag, skjøndt det, vi sige, jo rigtignok i og for sig er meget beskedent; vi indskrænke os jo nemlig til at høre, at skulde saadanne Omsætningslagere kunne vente Fremgang, saa maatte de have Toldbegunstigelser; jeg tør vel haabe, at det høie Rigsraad ikke vil tage det ilde op, at vi have at tale om Toldfager paa en saa beskedne Maade. — Den høitærede Justitsminister siger, at det ikke er ønskeligt, at der bliver for mange af den Slags Institutioner, som Lovudkastet omhandler; der er Fare forbundet dermed. Jeg maa tilstaae, at jeg ikke uden nærmere Udvikling fra den høitærede Justitsministers Side indseer, hvori Faren bestaaer. Som sagt, med Hensyn til Varer, der svømme paa Havet, med Hensyn til Connossementer har vor Retsforfatning forlængst kjendt Systemet, uden at dette har

medført nogen Fare. Der er i den danske Handelsstand i Almindelighed en saadan Hæderlighed og Retfærdighed, at store Misbrug aldrig have gjort sig gjældende; jeg erindrer fra mit lange Sagsførerliv og mangeaarige Kjendskab til vor Retsforfatning kun et eneste Tilfælde, hvor en dansk Skibmand havde gjort et alvorligt Misbrug af saadanne Connossementer, men Straffen blev ogsaa alvorlig. Og det maa ikke glemmes, at naar man vil Omsætning, Liv og Bevægelse i Handel og Vand, saa tør man ikke af Frygt for Misbrug af Friheden skabe Vaand og Tvang, — Lovgivningen maa gjøre Regning paa Handelsstandens Retfærdighed, og svigter denne, er der i det enkelte Tilfælde ikke fuld Nedelighed og Hæderlighed tilstede, da maa Erstatningsansvaret, Straffeansvaret endelig gjøre Regnskabet op. Faren ved den nye Institution seer jeg saaledes egentlig ikke, men i eet Punkt maa jeg naturligviis nærme mig til den høitærede Minister, og herved vil jo i ethvert Fald den formentlige Fare væsentlig ferminskes — jeg anseer det for nødvendigt, at saadanne Oplagshuse nye Begunstigelser og skulde disse hedes ad Bevillingsveien, saa maa jeg ogsaa lægge i Ministeriets Haand Berettigelse til at udøve Control og fordrø Sikkerhed ved saadanne Institutioners første Oprettelse. Det kan jo imidlertid være et Spørgsmaal, om Ministeriet skal have denne Myndighed, eller om det skal lægges i den lovgivende Magts Haand; jeg for mit Vedkommende har i saa Henseende en saadan Tillid til vort nuværende Ministerium og til vore fremtidige Ministerier, at jeg ikke vilde have nogen Frygt for at see den betroet til Ministeriet. Men om en fremtidig Control, om et stadigtværende Indseende fra Statens Side, troer jeg ikke, der bør være Tale. Et saadant finder vel Sted i Frankrig, hvor disse Institutioner ere undergivne offentlig Control en surveillance générale, der udøves af Regjeringsembedsmænd, men skjøndt Friheden ikke er sødt i vor Forbund, synes den, Gud være Lovet, at have slaet bedre Rod hos os end i Frankrig, og vi for vort Vedkommende vilde vistnok seabe os en saadan surveillance générale i Handelsforhold. — Med Hensyn til Lovudkastet er saaledes min Hovedbetragtning den, at det